

Aar. Jeg skal saaledes nævne Loven om Realskolerne, ved hvilke der kræves meget betydelig forøgede Tilskud fra Statens Side, ligeledes Loven om Folkehøjskolerne, som ligeledes fik bevilget meget betydelig større Tilskud end tidligere, og i Loven om Almenskolerne blev der gjort indgribende Ændringer i hele Undervisningen paa dette Omraade. For nylig er der forelagt et Lovforslag om Udvidelse af den polytekniske Lærestanstalt, ifølge hvilket der kræves næsten 900,000 Kr. for at udvide og forbedre Undervisningen der. Jeg ser, at paa alle disse Omraader har man virkelig grebet dybt ind, man har bragt store Ofre fra Statskassens Side for at udvide og højne Undervisningen, og jeg synes derfor, at netop nu maatte Turen være kommen til Folkeskolen, saa at vi kunde komme bort fra den gamle Lov af 1814. Vi maa huske paa, at Folkeskolen er det eneste Middel, som det aldeles overvejende Tal af Landets Børn have til at erhverve sig Kundskaber, og jeg mener derfor, vi bør gøre noget for, at dette Middel kan blive saa godt som muligt. Derfor har det Mindretal, hvortil jeg hører, ikke kunnet slutte sig til Udtalelsen om, at Tiden ikke skulde være betimelig eller moden, men vi have tilladt os at stille en Række Ændringsforslag, som paa mange Omraader vilde medføre virkelig gennemgribende Forbedringer ved vore Folkeskoler.

Iblandt de af dette Mindretal stillede Ændringsforslag skal jeg først nævne en Række Forslag, som vedrøre Skolens Hygiejne. Det er aldeles sikkert, at paa det Omraade staar vor Skole langt tilbage. Naar vi sammenligne os med vore nærmeste Nabolande, staar den danske Folkeskole i hygiejnisk Henseende betydelig under Forholdene der. Jeg skal saaledes her tillade mig at henvise til, at i 1882 blev der af den daværende Minister Scavenius nedsat en Kommission, der fik til Opgave at undersøge de hygiejniske Forhold ved vore Folkeskoler og stille Forslag om Forbedringer. Denne Kommission, der var sammensat af en Række udmærkede og kyndige Mænd, arbejdede i 2 Aar og afgav saa sin Betænkning. Naar man læser denne Betænkning, faar man et sørgeligt Billede af de hygiejniske Forhold her i Landet ved Skolerne. Jeg skal med Formandens Tilladelse oplæse nogle Linier. Saaledes skriver et Par af Kommissionens Medlemmer, de Herrer Chr. Brix og Fr. L. Levy, hvem det var overdraget at undersøge en Række Landsbyskoler, om det, de have set ved disse Skoler: „I Flynder

Skole var der kun een Retirade med eet Sæde, hvori 4 Huller, samtidig til Brug for Drengene og Piger, medens Læreren og hans Familie benyttede Kostalden. I Hjerm østre Skole fandtes en faldedefærdig Retirade med kun eet Sæde med 6 Huller for Drengene, medens Pigerne benyttede Møddingen ved Siden af Huset . . . . I Grønning Skole fandtes vel 2 Retirader, men den ene var tilstoppet ved Besøget, hvorfor den anden benyttedes baade af Drengene og Piger.“ Et andet Sted fortæller de, at der ved Skolen fandtes 2 Retirader, en for Drengene og en for Pigerne, men den ene af dem havde Læreren taget i Brug til sin Gris, saa at Drengene og Pigerne havde een fælles Retirade. Der fortæller de, at mange Steder var Forholdene saaledes, at Retiraderne ikke vare rengjorte i Aaringer. Ekskrementerne laa sine Steder langt op over Sæderne, og Væggene vare overordentlige uhumske. Naar man læser dette, synes jeg, at man faar et meget sørgeligt Billede af, hvor slette Forholdene kunne være paa sine Steder her i Landet. Det var i November 1883, at dette blev skrevet, lad os haabe, at Forholdene have forbedret sig noget siden den Tid, men selv om de ogsaa have forbedret sig noget, er det dog sikkert, at de endnu paa mange Steder i Landet ere alt andet end gode. Jeg skal saaledes her gøre opmærksom paa en Skrivelse, der findes i Betænkningen, og som hidrører fra Foreningen til Skolehygiejnens Fremme her i Danmark. Skrivelsen er dateret den 23de November 1903, og der skrives fra denne Forenings Formands Side, den bekendte Læge Axel Hertel: „Renholdelsen af Skolelokalerne der hidtil har hvilet som en tung Byrde paa Læreren, og som saa lidet staar i Forhold til hans sociale Stilling, har mange Steder været saare mangelfuld“. Og der ønskes saa fra denne Forenings Side, at der maa blive gjort noget alvorligt for at forbedre de sanitære Forhold omkring ved vore Skoler.

Vi have fra Mindretallets Side stillet Ændringsforslag i denne Retning. For det første have vi stillet Forslag om, at Gulvene i Skolestuerne skulde ferniseres, at de skulde vadskes mindst to Gange maanedligt, og at ved den daglige Rengøring skal Gulvet saavel som Borde og Bænke tørres over med en fugtig Klud, og at der endvidere skal sørges for en forsvarlig Udluftning af Lokalerne. Luften i Skolestuerne er jo ofte meget daarlig, fordi Skolestuerne jævnlig ere meget smaa i Forhold til det Børneantal, der findes i dem,